

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Iskolai forduló

2013. december 10.

4. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkyne Bacskai Eszter szaktanácsadó

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simonsics Péter nyelvész, docens

SZÖVEGÉRTÉS

Olvasd el figyelmesen a szöveget, majd válaszolj a feltett kérdésekre!

Lotz János támogatói

A bonyhádi diákévek emlékét őrző világhírű nyelvész a gimnáziumi osztályfőnökéről a következőket írta: „A nyelvészet iránti érdeklődést Hajas Béla ébresztette fel bennem”. Stockholmi egyetemi tanárrá történő kinevezésekor azonnal Bonyhádra gondolt, ahol az akkor még nélkülöző fiú ingyen tanulhatott szorgalmának köszönhetően. A szegény sorsú gimnazisták ingyenes tankönyvhasználatára érdekében nagy összeggel támogatta az iskola könyvtárát.

Sok út volt nyitva az ifjú Lotz János előtt, aki 23 éves korára sokoldalú tudásra tett szert. Kosztolányi Dezső magántitkáráként az irodalmi életben olyan gyakorlatot szerzett, ami később többször is hasznára vált. A nagy költő javaslatára foglalkozott verstani kérdésekkel is. Amellett, hogy nagy hatású tanárként, eredeti gondolkozású kutatóként ismerték, híres volt kiváló szervezőtehetségéről, amelyet már fiatalon kamatoztatott.

Svédországban kibontakozó karrierjét beárnyékolta egyetemi tanárának, Gombocz Zoltánnak 1935-ben bekövetkezett halála. Gombocz Zoltán, aki életének utolsó évtizedében az Eötvös Collegium igazgatója volt, a budapesti egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének vezető professzoraként nagy hatást gyakorolt az egyetemi ifjúságra a nyelvről vallott akkor forradalmian új felfogásával. Hirtelen halála miatt Lotz János filozófiából kényszerült doktorálni, és *A történelmi világkép – Az ember az időben* című munkáját nem nyelvészetből készítette el. Ennek ellenére nem lett sem filozófus, sem történész.

Feladatok**1. Írd ki a szövegből azokat a részleteket, amelyek bizonyítják Lotz János alábbi tulajdonságait!**

5/

nagylelkű: _____

igyekvő: _____

széles látókörű: _____

szereti a nyelvészetet:

1/ _____

2/ _____

2. Igaz vagy hamis az állítás?

2/

a) Hajas Béla arra ösztönözte, hogy majd adakozzon az iskolai könyvtár részére. _____

b) Első magas fizetést biztosító állásának megszerzésekor rögtön adományt küldött volt iskolájába.

3. Töltsd ki a táblázatot a szövegből származó adatokkal!

7/

Intézmények, amelyekhez kötődik Lotz	Lotz János foglalkozása, munkakörei

4. Mit jelentenek a következő szavak? Írj melléjük a szövegből egy másik rokon értelmű szót vagy kifejezést!

3/

nélkülöző: _____

Bonyhádra gondolt: _____

23 éves korára: _____

5. A szövegből egy mondatot emeltünk ki, amelyből hiányoznak szavak. Helyettesíts be más, hasonló értelmű szavakat, amellyel ugyanaz lesz a jelentése a mondatnak!

3/

Amellett, hogy _____ (nagy hatású) tanárként, eredeti gondolkozású kutatóként ismerték, híres volt _____ (kiváló) szervezőtehetségéről, amelyet már fiatalon _____ (kamatoztatott).

Összesen 20 pont

Elért pontszám: _____ pont

Helyesírási feladatok

1. Pótolj a hiányzó j vagy ly betűket az alábbi mondatokban! **10/**

A bago___ álmát megbo___gatta egy kopácsoló harká___.

É___szaka a róka re___tekhe___én für___ekről álmodott.

A viszá___kodó pu___kák mellett méltóságtel___esen lépkedett el a páva.

2. Melyik szót választottuk el helyesen? Karikázd be a betűjelét! **5/**

a) bronz-ot b) ház-ak c) kert-ben

a) mad-zag b) bo-dza c) band-zsa

a) zöl-dség b) bi-zot-tság c) mesz-sze

a) poggy-ász b) cent-rum c) a-sszony

a) Me-xi-kó b) lo-pód-zott c) pénz-ért

3. Alkoss mondatokat az alábbi szópárokkal a jelentéskülönbség érzékeltetésére! (A szavakat toldalékolhatod, és igekötőt is kapcsolhatsz hozzájuk!) **10/**

bilincsel-bilinccsel

rugó-rúgó

elől-elől

foglya-fogja

had-hadd

4. Írd le helyesen tagolva az alábbi mondatokat!

5/

Pistamegtudtaoldaniafeladatot. _____

Julimegtudtaafeladványmegfejtését. _____

Felkellvennedasapkádat. _____

Átfogjaafatörzsét. _____

Lefogjaejteniavázát. _____

5. Pótold a felszólító módú igékben a hiányzó betűket!

10/

A tanító néni így inti a negyedikeseket:

Pako__atok elő mindent a táskátokból!

Olva__átok el az első feladatot!

Radíro__átok ki a hibásan írt szavakat!

Tartózkó__atok sokat a szabadban!

Az udvaron ne szemete__etek!

Hugó, evés előtt te is mo__kezet!

Ne ha__átok égve a lámpát!

Viki, te is á__be a sorba!

Zoli, segí__Ferinek!

Rozi, mindig mon__meg az igazat!

6. Az alábbi szósor szavai között összesen 10 hibásan írt található! Húzd alá őket, majd írd le a vonalra helyesen!

10/

többség	higyj	Magyar Televízió	egyenként	ásít
dícséret	agancs	erkély	cirmi	ujjong
tavaj	Duna	bakkancs	kissebb	zöldell
Opel	Amerikai	muszáj	igér	halgatag
Riska	bűnös	Afrika	petrezsejem	jómódú

7. Melyik szó van előbb a betűrendben? Húzd alá!

5/

vadas – vadász

kell – keletlen

kerek – kerék

magasít – magasabb

duda – dzsúdó

8. Húzd át vízszintes vonallal a helytelen szóalakot!

5/

börönd/bőrönd

büntetés/bűntetés

szines/színes

gyűjtemény/gyűjtemény

hugocskám/húgocskám

Összesen 60 pont

Elért pontszám: _____ pont